DOS POBLES, UN MUNICIPI

1

Poble: **conjunt d'habitants d'un territori units per vincles socials i polítics i per una identitat cultural comuna forjada històricament.**

Municipi: **circumscripció administrativa regida per un ajuntament.**

Al mes d'abril de l'any 1940 Palamós iniciava els tràmits d'agregació del terme municipal de Sant Joan, que des del 1800 era un municipi propi. A l'any 1942 es va fer efectiva l'annexió. L'expedient esmentava les dificultats econòmiques de Sant Joan en contrast amb el desenvolupament de Palamós. Tampoc s'amagava la voluntat de Palamós d'expandir el seu terme municipal. El llenguatge era propi de la retòrica de l'època, mancada de llibertats.

L'any 1940 Palamós tenia un terme municipal de no gaire més d'un quilòmetre quadrat i més de 5.000 habitants. Sant Joan, en canvi, disposava de 12 quilòmetres quadrats i gairebé 1.500 habitants. Tanmateix, la indústria i el comerç es concentraven a Palamós i els serveis més bàsics – l'aigua potable, la xarxa de clavegueram, etc. – eren gairebé inexistents a Sant Joan.

Han passat 75 anys d'aquella efemèride. Probablement, dos pobles i un municipi és l'expressió més justa per commemorar l'annexió de Sant Joan a Palamós. El diccionari demostra que es pot ser poble sense ser municipi i que la identitat va més enllà d'una unió administrativa.

Autor Josep Lois. SAMP.

Autor Josep Lois. SAMP.

SANT JOAN I PALAMÓS AMB LES ESGLÉSIES DE SANTA EUGÈNIA DE VILA-ROMÀ I SANTA MARIA DE PALAMÓS.

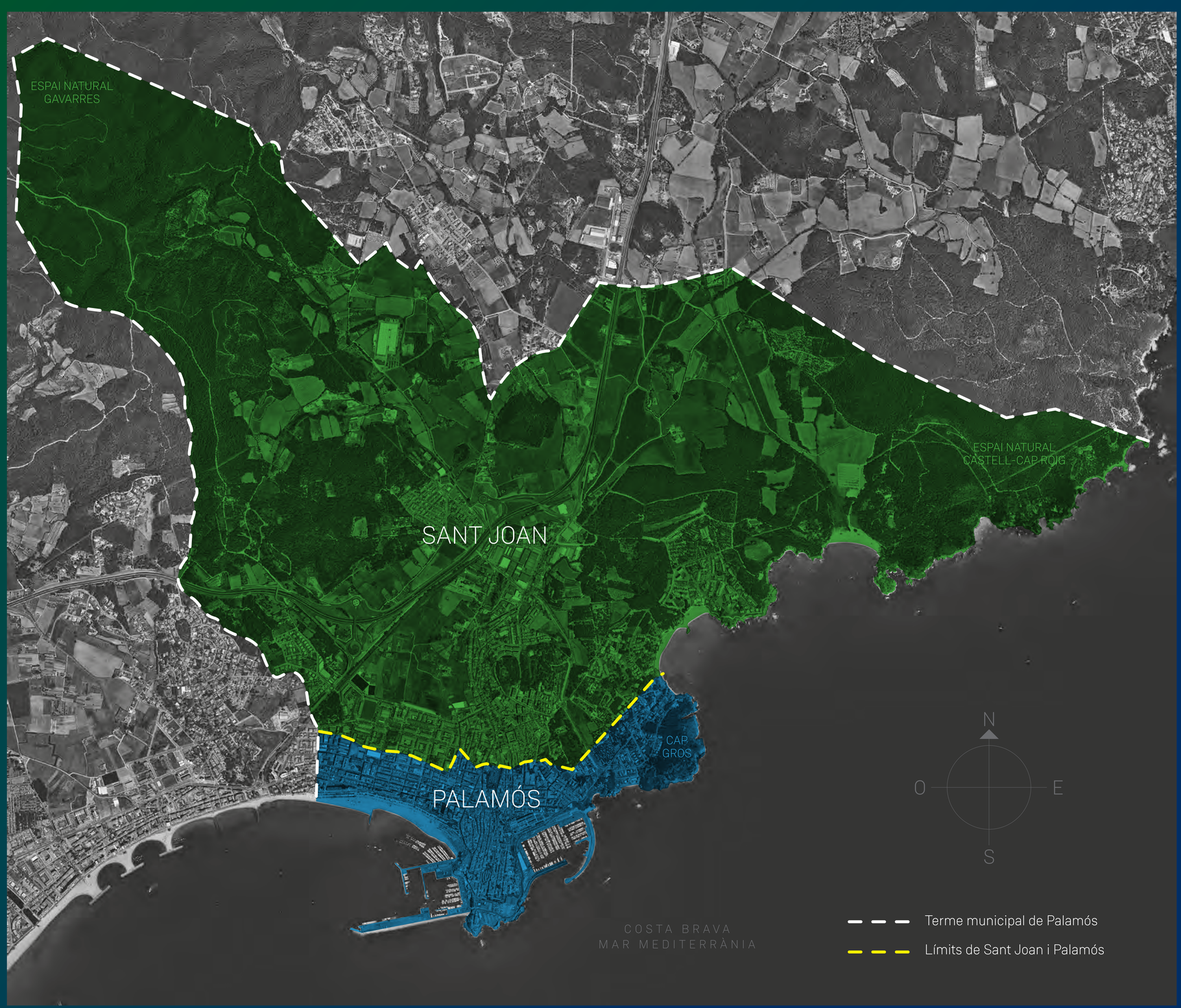

CRÈDITS

IDEA I REALITZACIÓ
Servei d'Arxiu Municipal de Palamós
TEXTOS
Anna Pujols
DISSENY I GRAFISME
Lupagrafics
Font tipogràfica WEISSENHOF GROTESK™ by Indian Type Foundry
PRODUCCIÓ
Impacte Rètols
CORRECCIÓ LINGÜÍSTICA
Teresa Cuadrado i Queralt Badia
COL·LABORA
Diputació de Girona
AGRAÏMENTS
Pere Trijueque, fill predilecte de la Vila
Josep Olivé
Associació de Veïns de Sant Joan
Associació Cultural El Caliu

AJUNTAMENT DE PALAMÓS
Àrea de Cultura i Patrimoni

SAMP
Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

Diputació de Girona

GUANYAR-SE EL PA

2

Autor desconegut. Cedida per Joan Comalada. SAMP.

Bona part dels establiments comercials de Sant Joan s'han anat situant al llarg de la carretera, construïda a la dècada de 1850. Des del segle XIX ha esdevingut una de les principals vies d'activitat econòmica i social.

LA CARRETERA A FINALS DELS ANYS 60. AL CENTRE, UNA BOTIGA DE CERÀMICA.

SANT JOAN era un municipi eminentment rural. Les dades ho confirmen. A tall d'exemple, en la contribució industrial i de comerç de l'any 1914, que xifra els pagaments dels contribuïdors, hi consta un total de 28 contribuents d'un cens de 1.787 habitants. La desproporció entre habitants i contribuïdors es deu al fet que moltes persones de Sant Joan eren obrers de les fàbriques de Palamós.

Els oficis més recurrents eren els de venedors de comestibles, seguit dels paletes i els fusters. En aquest any ja apareixien citats el Casino Vilaromá i el Centro Agrupación Republicana, que a més d'organitzar activitats culturals disposaven d'un petit cafè per a la clientela i una sala de ball.

En la darrera contribució industrial i de comerç de l'any 1942, abans de l'agregació, Sant Joan era un municipi de 1.656 habitants, si bé el nombre de contribuents havia augmentat respecte al de l'any 1914, de 28 s'havia passat a 44. Tanmateix la tònica era semblant, es tractava de negocis petits amb recursos limitats.

SANT JOAN

Autor desconegut. Col·lecció Pagès Espinet. SAMP.

Des de principis dels segle XX la platja de la Fosca ja era un punt d'estiueig. El 1912 va obrir les portes l'hotel Jeroglífic que es deia originàriament "Colònia Geroglífich", amb el temps l'edifici es transformà en apartaments.

VISTA DE LA PART CENTRAL DE LA FOSCA PELS VOLTS DE 1917.

Constitució dels gremis dels diferents oficis de Sant Joan.

1850

Construcció de la carretera de Girona que va fer possible el creixement de Sant Joan al llarg de la nova via. A banda i banda, van establir-se diferents oficis i establiments.

1853

Fundació de la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Palamós.

1886

Obertura de la fàbrica de suro Tauler, propietat de Remigi Tauler Mauri, a l'actual carrer d' Enric Vincke.

1893

Inauguració del cementiri municipal de Sant Joan.

1911

Autor Josep Lois. SAMP.

El polígon del Pla de Sant Joan ha permès l'expansió de moltes indústries en aquests terrenys.

PANORÀMICA DEL POLÍGON DEL PLA DE SANT JOAN AMB ELS MASOS GALLART I RIBES AL FONS L'ANY 2017.

GUANYAR-SE EL PA

3

Autor desconegut. Cedida per Oscar Oliu-Ragel. SAMP.

Des de mitjan segle XIX i fins a l'inici de la Gran Guerra, més del 70% de la població activa treballava en la fabricació de suro. Amb la crisi d'aquesta indústria, el 1914, milers d'obrers van anar a l'atur. A l'any 1930, l'empresa *Enrique Vinke fábrica de mangueras y tubos metálicos*, va pal·liar el trasbals econòmic.

VISTA AÈRIA DE LA FÀBRICA VINCKE, A LA DÈCADA DEL 1940.

NO ES POT PARLAR de Palamós sense fer referència a la indústria tapera. En la contribució industrial i de comerç de Palamós l'any 1914 hi figuren un total de 6.111 habitants i 244 contribuents. A part de les fàbriques dedicades al suro, la major part d'oficis eren de tipus familiar. Entre els més nombrosos hi havia tavernes, cerveseries, botigues de vi i aiguardent al detall, sastres, barbers, fusters i forners.

28 anys després, el 1942, Palamós tenia un cens de 5.032 habitants i 305 contribuents. Hi figuraven les principals empreses, entre elles la fàbrica de Discos del Corcho, l'empresa Vincke, dedicada a la fabricació de tubs de goma i components per a automòbils, les fàbriques de gasoses Ballesta i Bardera, la fàbrica Montaner i la fàbrica de Remigi Tauler. L'expedient de contribució d'aquest any també revela la importància de la indústria pesquera.

PALAMÓS

Autor Fotografia Industrial Publicitaria M.Martino. Cedida per la Família Medir. SAMP.

El 1915 va néixer l'empresa de Canyes Medir que es dedica a la venda de llengüetes de canya per a instruments musicals. La primera seu de l'empresa es trobava a l'encreuament dels carrers Balmes i Foment.

TREBALLADORS DE CANYES MEDIR AL CARRER SANT ANTONI A LA DÈCADA DE 1960.

Obertura de l'hotel Jeroglífic a la platja de la Fosca.

1912

Inauguració de l'enllumenat públic a Sant Joan, instal·lat per l'electricista Satorra de Palamós.

1913

Fundació de La Electra d'Isaac Matas, empresa productora d'energia elèctrica.

1918

Inauguració d'una sucursal de la Cooperativa La Equitativa a Sant Joan

1932

Tancament de la línia del Tren Petit, que des del 1887 cobria la línia de Palamós-Flaçà i més tard, Girona i Banyoles.

1956

Autor Josep Lois. SAMP.

La pesca és l'ofici tradicional de Palamós. L'activitat pesquera també ha generat una sèrie de petits oficis imprescindibles pel seu bon funcionament, com els tenyidors o les *remendadores*.

PESCADORS DESTRIANT EL PEIX A LA BARCA L'ANY 2002.

APRENDRE DE LLETRA

4

Autor L.Martínez. Cedida per Adela Daunís. SAMP.

La nova escola de Sant Joan, construïda el 1909, era prou gran per allotjar les aules dels nens i les nenes, els habitatges dels mestres i el consistori.

GRUP DE NENS A L'ESCOLA PÚBLICA DE SANT JOAN PELS VOLTS DE 1915.

A SANT JOAN, a mitjan segle XIX, tenir una escola era una despesa gairebé inassolible. La primera escola de nenes es remunta al 1860 en un edifici al carrer de l'església. Els nens ocupaven les estances de la Casa Capitular; els diumenges, quan les aules eren buides de mainada, es realitzaven els plens.

El 1909 l'Ajuntament va acceptar la proposta de dos particulars i es va construir un edifici per a l'escola i el consistori a l'actual avinguda de la Llibertat. Per primera vegada, amb un lloguer anual de 1.000 pessetes, Sant Joan va poder fer front a la provisionalitat dels edificis escolars.

L'any 1932, en el marc de la Segona República, l'Ajuntament va sol·licitar una subvenció per a una escola definitiva al municipi. El 1942, la mainada encara estudiava a la mateixa escola. De fet, no fou fins al 1972, quaranta anys després, quan es va inaugurar la nova escola Vila-romà.

SANT JOAN

Autor desconegut. Fons Ajuntament de Palamós: reportatge de la situació en què es troba el grup escolar Sant Joan. SAMP.

L'any 1968 els mestres i les famílies dels alumnes de les escoles de Sant Joan van redactar un informe sobre les mancances del centre educatiu. Els sanitaris no tenien aigua corrent i s' utilitzaven les antigues comunes. A més, només hi havia un pati de 33 metres quadrats per a les nenes i els pàrvuls. Els nens jugaven a la vorera del carrer.

MAINADA JUGANT A LA VORERA DEL CENTRE EDUCATIU L'ANY 1968.

La Instrucción Popular compra el parc de Miquel Matas. El 1906 comencen les classes com a Colegio Comercial Hispano- Francés i s'inicia la construcció de l'edifici actual, amb el nom de col·legi Sant Josep, conegut com Els Hermanos.

1905

L'Ajuntament de Palamós sol·licita a l'Estat la construcció d'una escola pública per a nens i nenes.

1924

La Guerra Civil paralitza el projecte de construcció d'una nova escola pública a Sant Joan.

1936

L'escola La Vila és batejada amb el nom de Ruiz Giménez, ministre franquista d'Educació.

1963

Inauguració de la llar d'infants Kumbayà, promoguda per mossèn Gumersind. Uns anys més tard, el mossèn participarà en la fundació de l'Escola d'Educació Especial Els Àngels.

1968

Autor Àngel Romero. SAMP.

L'escola Vila-romà es va estrenar el 1972 després de quaranta anys de la primera demanda. El 2013 es va inaugurar un nou edifici de primària i el 2015 les antigues dependències es van convertir en les aules d'aprenentatge per a adults.

ESCOLARS FENT CLASSE EN UNA AULA DE L'ESCOLA VILA-ROMÀ L'ANY 2011.

APRENDRE DE LLETRA

5

Autor desconegut. Cedida per Josep Bach i Puigdevall. SAMP.

El dia 30 d'octubre del 1933 es va inaugurar l'escola La Vila. Les autoritats van visitar les flamants instal·lacions i van fer els discursos al pati. Després, escolars i convidats, van ésser convidats a un *sandvitx* i un plàtan. Començava la història de l'escola La Vila.

UN GRUP D'ALUMNES AMB EL PROFESSOR CRIADO A L'ESCOLA LA VILA L'ANY 1961.

AL SEGLE XIX l'ensenyament públic a Palamós va estar en diferents edificis del municipi. L'any 1834 només hi havia dues escoles de titularitat privada. No fou fins al 1840 que l'antic convent desamortitzat dels Agustins va complir la funció d'escola pública de nens. Dotze anys més tard, el 1852, es va crear la primera escola pública de nenes, al carrer Pagès Ortiz. Amb l'arribada del nou segle l'ensenyament públic va prendre embranzida gràcies a la nova escola La Vila, inaugurada al 1933.

Durant la dècada dels anys 40 cal destacar el col·legi Rovira, que des de 1953 també impartia classes per superar els exàmens de batxillerat, un tasca compartida amb l'acadèmia del mestre Parals, situada al número 23 del carrer Cervantes.

PALAMÓS

Autor desconegut. Cedida per Maria Seguer. SAMP.

L'acadèmia del mestre Parals oferia als nois i noies a partir de 10 anys els estudis del batxillerat lliure. Els cursos duraven 7 anys i els exàmens es feien a Girona. Si els superaven podien accedir a la universitat.

EL MESTRE PARALS AMB ELS SEUS ALUMNES DE L'ACADÈMIA L'ANY 1950.

L'escola Vedruna, inaugurada el 1883 i coneguda com Las Hermanas, es traslladà al carrer Xaloc. Des de 1889 estava situada al carrer Notaries.

1968

Inauguració de l'escola Vila-romà de Sant Joan.

1972

Inauguració de l'Institut de Palamós.

1985

Finalitzen les obres de construcció d'un nou edifici de primària a l'escola Vila-romà.

2013

L'escola Ruiz Giménez recupera el nom popular de La Vila.

2014

Autor Josep Lois. SAMP.

A la dècada del 1970 l'escola La Vila va ampliar les instal·lacions per acollir la important arribada de població jove vinguda d'arreu fruit del desenvolupament econòmic d'aquells anys.

LA MESTRA TUNI SERRANO I ALUMNES AL PATI DE L'ESCOLA LA VILA L'ANY 2002, ABANS DE LA CONSTRUCCIÓ DEL NOU EDIFICI ANNEX.

UN LLOC PER PERDRE'S

6

El mas Ribes tenia una campana per avisar els pagesos quan feien tasques al camp. L'edifici té el seu origen al segle XIII tot i que el seu aspecte s'ha anat modificant al llarg dels anys.

UN GRUP DAVANT DEL MAS RIBES L'ANY 1908.

MIRANT EL MAR, la costa de Sant Joan inclou la Fosca i el castell de Sant Esteve de Mar, s'Alguer, el paratge de Castell amb el mas Juny, el poblat ibèric i la Foradada, cala Canyers, cala Estreta i cap de Planes. Girant la vista a l'interior, el patrimoni de Sant Joan és molt extens. Cal tenir en compte que el seu terme municipal era molt gran comparat amb el de Palamós. Aquí, les Gavarres governen tot el territori.

Es mereixen una menció especial el castell de Vila-romà, amb el dolmen de Montagut i el santuari de Bell-lloc. A més, a banda i banda del terme s'escampen, disseminats, el mas Vilanova de la Pietat, el mas Bofill, el mas Gallart, la torre Mirona, el mas Canyet del Bosc, el mas Agustí i el mas Ribes, entre d'altres. Fins a la primera meitat del segle XX la majoria d'aquests masos encara estaven habitats.

SANT JOAN

S'Alguer era un nucli de barraques per guardar les barques i els materials de pesca. La primera barraca i botiga coneguda es va construir l'any 1434. Amb el temps s'ha convertit en un punt d'encontre d'amics i famílies.

VISTA DE CALA S'ALGUER L'ANY 1935. AL FONS, A L'ESQUERRA, LA TORRE DEL MAS JUNY.

Primera documentació del castell de Vila-romà amb motiu de la seva compra per part del bisbe de Girona.

1276

Construcció de la capella de Nostra Senyora dels Agustins. El 1568 esdevindrà l'embrió del nou convent dels Agustins.

1509

Reconstrucció del convent dels Agustins després de la destrucció perpetrada per les tropes franceses el 1695.

1724

Enèsima reconstrucció de l'ermita de Bell-lloc, del segle XIII.

1758

Construcció de la nova església de Santa Eugènia.

1765

El 1994, el terreny de la zona de Castell va declarar-se sòl urbanitzable. L'Associació Salvem Castell va començar una campanya per preservar aquest indret. El referèndum del mateix any els va donar la raó. El 69,81% de la ciutadania va votar en contra de la urbanització.

LA PLATJA DE CASTELL DES DEL POBLAT IBÈRIC, L'ANY 2017.

UN LLOC PER PERDRE'S

7

A l'any 1650 tres frares agustins arribats de Barcelona van haver de fer quarantena a cala Margarida, llavors anomenada Codolar d'en Gotes. Amb els anys, cala Margarida s'ha convertit en un punt d'estiueig.

CALA MARGARIDA L'ANY 1941.

LA VILA DE PALAMÓS va néixer al costat del Palau Reial, les restes d'un antic castell situat a la plaça del Forn. A partir del 1817 va créixer amb la urbanització de l'Arenal, conegut com l'Eixample i punt neuràlgic de la industrialització palamosina a partir del segle XIX. A la costa, el mar començava des de la punta des Monestrí, que limita amb Sant Antoni, la platja Gran, el port i s'estenia fins al far, el barri del Pedró, cala Margarida i cap Gros. Des d'aquest indret s'albira tot el terme municipal.

Arran de costa, el passeig del Mar és el punt de trobada per excel·lència de palamosins i forasters. El 1940 aquest indret estava molt malmès pels efectes dels bombardejos. Durant la Guerra Civil Palamós va patir més de 38 atacs amb bombes. A més del passeig, el far, el moll, l'edifici del Tinglado, l'hotel Trias, el cine Ideal, la casa Matas-Vincke i l'hospital, totalment enrunat, van ésser alguns dels edificis més perjudicats.

PALAMÓS

Al mes de juny del 1919 es va dividir la platja de la badia en tres seccions, una per a les dones i la mainada, una altra per a les parelles i les famílies i una pels homes i el públic vestit. Al 1939, amb la victòria franquista, aquesta normativa era més vigent que mai.

DONES I NENS A LA PLATJA GRAN DE PALAMÓS ALS ANYS 20.

Finalització de les obres de construcció de l'església del Carme, del nou hospital dels Pobres, promogut per mossèn Miquel Costa.

1771

Enderroc del castell de Vila-romà per part de les tropes franceses.

1812

Abandonament del convent dels Agustins amb la desamortització.

1835

Construcció del far de Palamós.

1857

El príncep georgià Alexis M'Divani compra el castell de Sant Esteve de Mar, a la Fosca. Mor el dia 1 d'agost del mateix any en un accident de cotxe i les obres de restauració no es duen a terme.

1935

L'església del Carme fou construïda al 1771. El 2015 va ser rehabilitada per l'Ajuntament de Palamós i acull el Centre d'Interpretació del Territori i l'Espai Ezequiel Torroella.

CAPELLA DEL CARME L'ANY 2015.

VIURE I COMPARTIR

Arribada de Francesc Macià, el 21 de juny de 1931. La multitud s'aplega per saludar el President de la Generalitat davant les escoles públiques del municipi, que també complien la funció de Casa Consistorial.

VISITA DEL PRESIDENT DE LA GENERALITAT, FRANCESC MACIÀ, A SANT JOAN L'ANY 1931.

A PRINCIPIS DEL SEGLE XX el Centro Agrupación Republicana, l'Ateneu de Sant Joan i el Casino Vilaromanense eren les entitats encarregades d'organitzar activitats culturals i de preparar i dinamitzar els actes de la Festa Major. Tot i l'agregació a Palamós, la festa grossa de Sant Joan no va deixar de celebrar-se. De fet, se'n celebraven dues. La primera i més nombrosa, el primer diumenge d'agost i la més antiga, en honor als pagesos, a principis de setembre.

Pels santjoanencs la Festa Major és un símbol d'identitat. Actualment l'Associació de Veïns de Sant Joan és l'encarregada de mantenir viva la festa.

El santuari de Bell-lloc també és un punt de trobada. Des de l'any 1653 s'hi celebra una romeria per donar les gràcies a la Mare de Déu. La tradició popular creu que gràcies a ella es va posar fi a la pesta que havia assolat la població l'any 1652. El 1936, amb l'esclat de la Guerra Civil, es va saquejar el santuari.

SANT JOAN

Mossèn Gumersind Vilagran, rector de l'església de Santa Eugènia de Vilà-romà des del 1967 i fins al 2001, és una de les figures claus per comprendre el dinamisme social i cultural de Sant Joan. Durant més de 30 anys va cedir bona part dels locals parroquials a diferents associacions i persones amb risc d'exclusió social.

UN GRUP DE PERSONES AMB MOSSÈN GUMERSIND A L'EXTERIOR DE LA PARRÒQUIA DE SANTA EUGÈNIA A LA DÉCADA DE 1980.

Fundació del Centro Agrupación Republicana de Sant Joan, una associació dedicada a la promoció de la cultura i les idees republicanes.

1910

Inauguració del Teatre Carmen, a l'actual carrer Dídac Garrell. Fou enderrocat el 1979.

1912

La Guerra Civil atura l'aplec al santuari de Bell-lloc.

1936

Les autoritats franquistes prohibeixen la festa del Carnaval.

1939

Es torna a recuperar l'aplec al santuari de Bell-lloc fins el 1975. A partir del 1992 es reprèn la romeria en aquest indret.

1943

Des de l'any 2004, l'Associació de Veïns de Sant Joan organitzen la festa de Sant Joan Florit. A finals de maig i durant tot un dia els carrers del nucli antic s'engalanen amb flors.

EXPOSICIÓ DE SANT JOAN FLORIT L'ANY 2017.

VIURE I COMPARTIR

El 21 d'agost de 1932 Francesc Macià, President de la Generalitat, va visitar el Centre Republicà Federal.

AL CENTRE, FRANCESC MACIÀ. AL SEU COSTAT, A L'ESQUERRA, L'ALCALDE, FERMÍ OLIVER. A LA DRETA, J.IRLA, V.GASSOL CLAUDI AMETLLA, GOVERNADOR CIVIL DE GIRONA I JOSEP FÀBREGA I POU. ANY 1932.

A FINALS DEL SEGLE XIX es va generalitzar l'associacionisme. A Palamós, el Centre Econòmic la Gorga, el Casino el Port i el Casino la Unión eren punts de trobada molt concorreguts. També cal destacar el Centre Republicà Federal: en el si d'aquesta entitat va néixer la coral el Progrés. Fora d'aquests punts de reunió, el teatre Carmen i el teatre Cervantes van convertir-se en espais de cultura i esbarjo.

A part de la Festa Major, que se celebra cada any coincidint amb el solstici d'estiu, el Carnaval és una de les festes més emblemàtiques. Ja des de mitjan segle XIX, les societats recreatives organitzaven balls de disfresses. El 1939 el franquisme va prohibir la festa. Va costar molts anys recuperar la tradició, però des de l'any 1983, el Carnaval torna a ser una de les festes de més disbauxa i participació a la vila.

PALAMÓS

L'origen de la processó marítima en honor a la Mare de Déu del Carme es remunta a l'any 1950. La creença popular deia que la Verge del Carme protegia els pescadors de les tempestes i els perills navals.

PROCESSÓ MARÍTIMA DE LA VERGE DEL CARME L'ANY 1960.

Fundació de la revista *Proa* de Palamós.

1955

Arribada de mossèn Gumersind Vilagran Roquí a la parròquia de Santa Eugènia de Vila-romà.

1967

Inauguració del Pavelló d'Esports i l'Estadi Municipal, a l'antic terme de Sant Joan.

1989

El 27 d'octubre s'inaugura el teatre La Gorga.

1996

Inauguració del Museu de la Pesca de Palamós.

2002

El castell de focs és l'acte de cloenda de la Festa Major. La platja Gran és el millor escenari per observar l'explosió de llums i colors. Ja des de principis del segle XX els petards anuncien el final de la gresca i el retorn a la normalitat.

FOCS ARTIFICALS A LA PLATJA DURANT LA FESTA MAJOR L'ANY 2007.

TRACES DEL TERRITORI

10

Quan el passat és remot i ja no ens queden els records, els documents són els testimonis que ens confronten amb l'ahir. També són la prova més fiable d'uns fets, que sovint queden desdibuixats pel pas dels anys.

Autor J. Trillas. SAMP.

Autor J. Trillas. SAMP.

FITA SITUADA AL PRINCIPI DEL PASSEIG DE LA FOSCA. LES LLETRES P DE PALAMÓS I V DE VILA-ROMÀ INDIQUEN LA PART PERTANYENT A CADA TERME MUNICIPAL.

1279-1800: Palamós, Sant Joan i Vall-llobrega eren, des del segle XIII, un únic territori subscrit a la batllia reial de Palamós. El 1789, els veïns de la parròquia de Santa Eugènia van iniciar un plet per separar-se'n. Esgrimien que el creixement econòmic de Palamós deixava arraconat el municipi de Sant Joan, tradicionalment més rural. També es queixaven que l'administració local era a Palamós i que calia desplaçar-se a la vila per a qualsevol assumpte oficial. Entre els anys 1799 i 1800 van aconseguir la separació de Palamós i, per tant, el dret de governar-se a si mateixos.

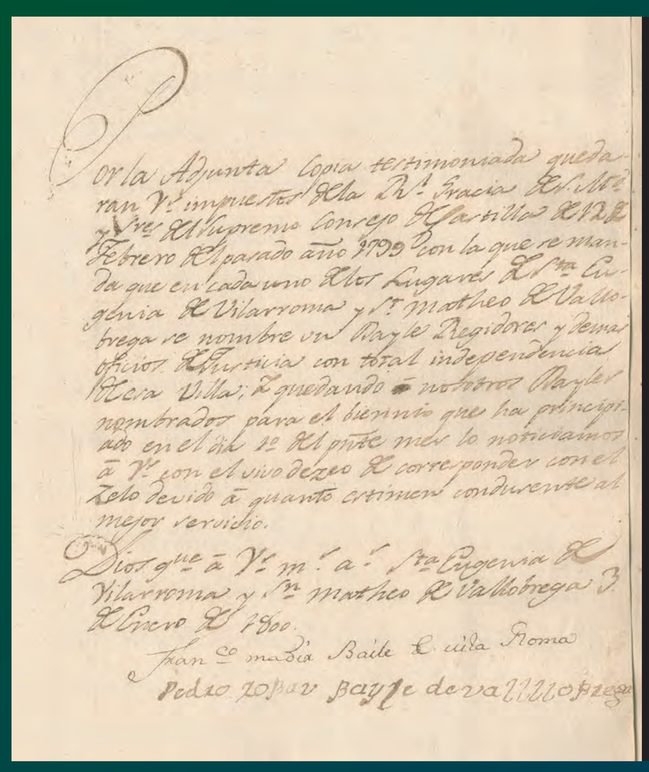

CÒPIA DE LA REIAL SENTÈNCIA DE 15 DE JULIOL DE 1799
«POR LA QUE SE MANDA QUE EN CADA UNO DE LOS LUGARES DE STA. EUGENIA DE VILARROMA I ST. MATHEO DE VALLOBREGA SE NOMBRE SU BAYLE, REGIDORES Y DEMÁS OFICIOS DE JUSTICIA CON TOTAL INDEPENDENCIA DE ESA VILLA».

Fons de l' Ajuntament de Sant Joan. Constitució i terme municipal. SAMP.

1429-1860: L'any 1429, amb la formació de la parròquia de Santa Maria de Palamós, es va fer efectiva la separació de la parròquia Santa Eugènia, que fins llavors havia servit a tots els feligresos. El 1860, quatre segles després, per ordre del governador civil, Palamós i Sant Joan van encarregar la delimitació estipulada el 1429 amb set fites. La factura es va pagar a parts iguals entre Sant Joan i Palamós.

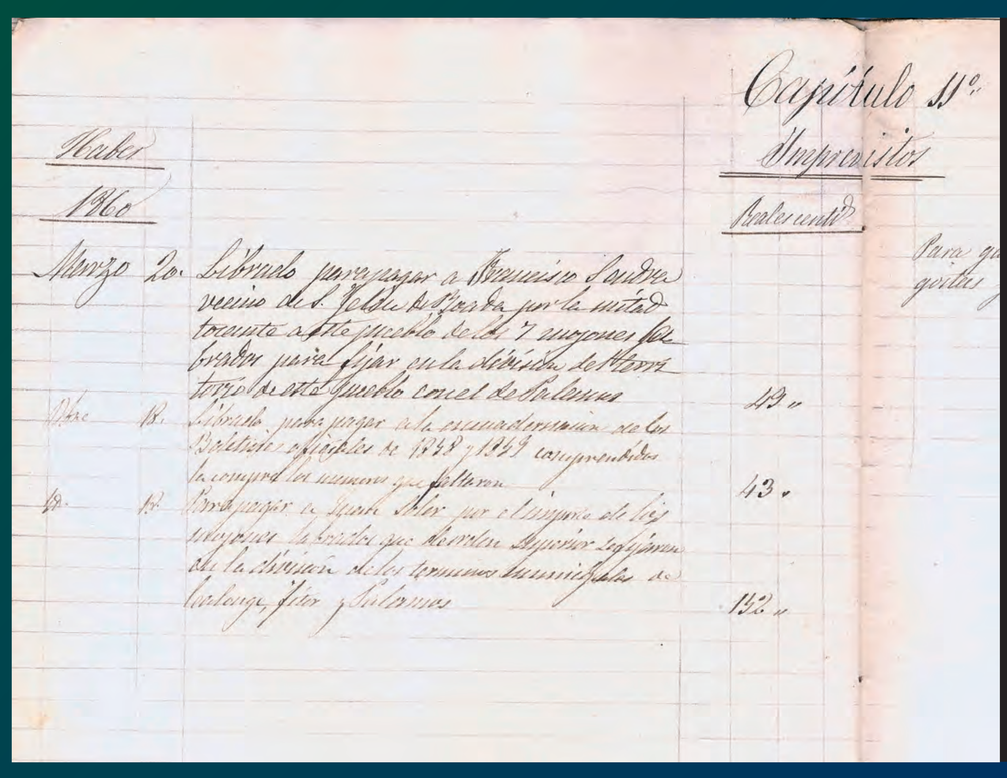

ASSENTAMENT DEL LLIBRE D'INTERVENCIÓ DE 1860, CAPÍTOL 11, ON CONSTA:
«LIBRADO PARA PAGAR A FRANCISCO SENDRA, VECINO DE S.FELIU DE BOADA POR LA MITAD TOCANTE A ESTE PUEBLO DE LOS 7 MOJONES LABRADOS PARA FIJAR EN LA DIVISIÓN DEL TERRITORIO DE ESTE PUEBLO CON EL DE PALAMÓS».

Fons de l'Ajuntament de Sant Joan. Comptes municipals. SAMP.

1940-1942: L'expedient d'agregació del terme municipal de Sant Joan a Palamós assenyala que l'annexió és «una necesidad imperiosa e imprescindible», sobretot, per dues raons: perquè «Palamós tiene verdadera necesidad de ensanchar su territorio y la riqueza que atesora, producto de su industria y comercio», i perquè "San Juan carece de cloacas y alcantarillas, todo es allí rudimentario, y lo que es más, carece de agua potable en cantidad suficiente para las necesidades del consumo de la población inferior a 2.000 habitantes». El 10 d'abril de 1942 el Ministerio de la Gobernación, per mitjà d'una ordre del 31 de març de 1942, va aprovar la «fusión de los Ayuntamientos de Palamós y San Juan de Palamós (Gerona) con la denominación y capitalidad de Palamós».

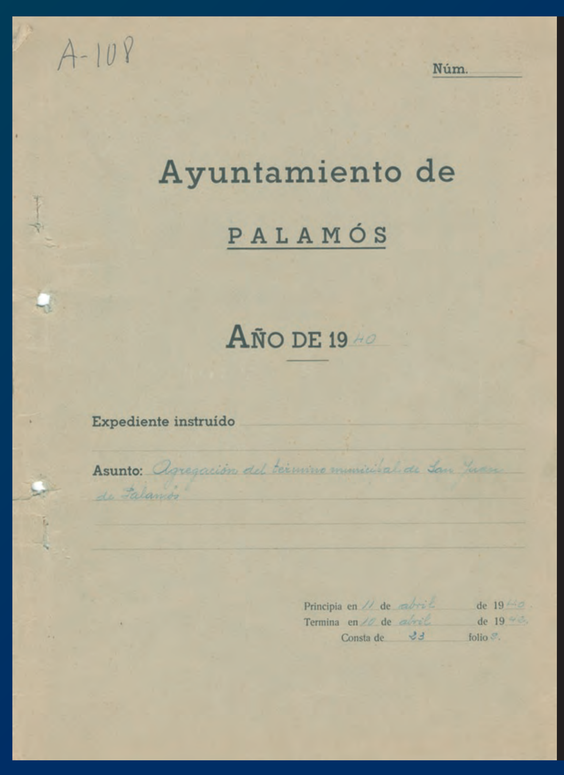

PORTADA DE L'EXPEDIENT D'AGREGACIÓ DEL MUNICIPI DE SANT JOAN A PALAMÓS, 1940-1942.

Fons de l'Ajuntament de Palamós. Constitució i terme municipal. SAMP.